Generalforsamling 2026

Resolusjonshefte

Østfold
Unge Høyre

Resolusjonskomiteens innstilling

Resolusjonskomiteen innstiller på å behandle fire resolusjoner + én uttalelse på Østfold Unge Høyres generalforsamling

Komiteens innstilling er:

1) «Fra grunnleggende ferdigheter til fremtidens kompetanse»
2) «En sunn dose forandring»
3) «Slipp verdiskaperne fri – Fra råvarestat til skaperstat»
4) «Er student i praksis for å lære, eller billig arbeidskraft?»
5) «Fem sterke kommuner og et sterkere Østfold»

Resolusjonskomiteen har bestått av:

Philip Karlsen (leder), Ellen Fladeby, Kajsa Meintjes, Trym Mathisen Guldvog, Martin Johannes Øraas og Julie Gustafsson.

Innholdsfortegnelse

Innsendte resolusjoner

Et rettferdig system for fremtiden 5

Slipp verdiskaperne fri! 6

Der vinden blåser er det alltid muligheter 9

Et samfunn som sier ja til liv 10

Fem sterke kommuner og et sterkere Østfold 11

Norge må satse på Andøya som Europas romhavn 12

En skole som lærer ansvar - Innfør fast studietime i ungdomsskolen 14

Norge må legge til rette for datasentre 15

Fremtidens Østfold 16

Fra grunnleggende ferdigheter til fremtidens kompetanse 18

Er student i praksis for å lære, eller billig arbeidskraft? 22

Innstilte resolusjoner

Fra grunnleggende ferdigheter til fremtidens kompetanse 25

En sunn dose forandring 29

Slipp verdiskaperne fri – Fra råvarestat til skaperstat 34

Er student i praksis for å lære, eller billig arbeidskraft? 38

Fem sterke kommuner og et sterkere Østfold 40

Generalforsamling 2026

Innsendte resolusjoner

Østfold
Unge Høyre

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Erik Ileby Nakstad

Et rettferdig system for fremtiden

De siste årene har karakterinflasjonen skutt i været og antallet toppkarakterer i videregående skole har ligget på et rekordnivå, uten at den gjennomsnittlige elev har blitt så mye smartere og på tross av at stadig flere elever sliter med de elementære ferdighetene som lesing, skriving og regning.

Når man nærmest må ha toppkarakterer i alle fag for å komme inn på studielinjer som medisin, juss og psykologi, illustrerer det et problem med dagens opptakssystem og organiseringen av utdanningsløpet i Norge. Med dagens system og poenggrenser vil prestasjonen i gym eller geografi avgjøre hvorvidt du kan komme inn på medisinstudiet eller ikke. Samtidig som et høyt karaktersnitt ikke nødvendigvis gjenspeiler kompetansenivået i de relevante fagene som kjemi og biologi. Dagens karaktersystem gir med andre ord et forvrengt bilde av elevers kunnskap og egnethet i overgangen mellom videregående og høyere utdanning, og vektlegger jakten etter gode karakterer over ønsket om økt kompetanse og læring.

Både skolesystemet og opptakssystemet til høyere utdanning er overmodent for fornyelse. I en tid der andelen som velger realfag stuper, blir det desto viktigere å fremheve kunnskap og læring i de samme emnene. Men da må fokuset på karaktersnitt erstattes med fokuset på læring. Derfor vil Unge Høyre innføre opptaksprøver til de vanskeligste studielinjene med høyest poenggrense, slik at det er den faglige relevante kunnskapen som teller og ikke hvorvidt man kan skrive nynorsk diktanalyse eller ikke.

Skolen skal forberede eleven på fremtiden. For elever på studieforberedende linjer innebærer dette at fagene, vurderingene og timeplanen også må gjenspeile organiseringen på høyere utdanninger. Dette vil si eksamen i alle fag fremfor standpunktkarakterer, og en timeplan mer lik den man møter på høyere utdanning – med færre og mer intensive fag per semester.

Når kunnskapsnivåene faller og karakterinflasjonen øker, må endring til. I møte med fremtidens utfordringer og Norges arbeidsbehov må relevant kunnskap belønnes og være avgjørende i opptaksprosessen til høyere utdanning.

Østfold Unge Høyre vil:

- Innføre opptaksprøver i relevante emner til enkelte studielinjer der poenggrensene er høyest, og behovet for egnethet i samfunnet er størst.
- Ha en semestermodell på studieforberedende linjer i VGS.
- Erstatte standpunktkarakterer med eksamenskarakterer i alle fag.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Erik Ileby Nakstad

Slipp verdiskaperne fri!

Norge står ved et veiskille. Inntektene fra olje- og gassektoren kommer til å synke, og vi kan ikke bygge fremtidens velferdssamfunn på én enkelt næring. Overgangen til en økonomi med flere bein å stå på er ikke bare nødvendig. Det er en av de viktigste politiske oppgavene vår generasjon står overfor.

Gründere og små og mellomstore bedrifter er ryggraden i norsk økonomi. De skaper arbeidsplasser i hele landet, utvikler nye løsninger på gamle problemer og driver den innovasjonen vi trenger for å lykkes i det grønne og digitale skiftet. Likevel møter gründere unødvendige hindre. Høye skatter på for deres investorer, et byråkrati dimensjonert for store selskaper og et arbeidsliv med for lite fleksibilitet.

Unge Høyre mener at norsk næringspolitikk må ha et overordnet mål. Nemlig å gjøre det enkelt, lønnsomt og attraktivt å skape verdier i Norge. Det krever en bred skattereform, et enklere regelverk og en kultur der det å ta risiko og bygge noe nytt verdsettes og belønnes.

Arbeid som skaper vekst

Arbeid er nøkkelen til frihet og selvstendighet. Et velfungerende arbeidsmarked forutsetter at det er enkelt for bedrifter å ansette, og at unge mennesker får muligheten til å komme inn i arbeidslivet tidlig. Unge Høyre vil ha et mer fleksibelt arbeidsmarked som gagner både arbeidstakere og arbeidsgivere.

Samtidig må arbeidslivet i større grad speile hvordan unge faktisk lever og jobber i dag. Mange ønsker fleksibilitet, deltidsmuligheter og en enklere vei inn i arbeidsmarkedet uten unødvendig høye terskler. For strenge regler og rigide strukturer kan gjøre at både bedrifter ikke tør å ansette, og at unge mister verdifull arbeidserfaring. Et mer moderne arbeidsliv må derfor bygge på tillit, fleksibilitet og reell mulighet til å kombinere jobb og utdanning.

Østfold Unge Høyre vil:

- Fjerne innleieforbud.
- La ungdom under 18 jobbe på søndager.
- La ungdom over 16 år jobbe frem til midnatt så lenge det ikke er skole dagen etter.
- Åpne for mer fleksible arbeidsformer og arbeidstidsordninger.
- Tiltrekke internasjonal kompetanse gjennom enklere visum- og godkjenningsordninger.

Et lettere regelverk

Et voksende og komplekst regelverk rammer uforholdsmessig hardt de minste bedriftene. Når kravene blir for store, går det ut over både verdiskaping og viljen til å satse. Unge Høyre vil at regelverket skal være utformet slik at flere får mulighet til å lykkes, ikke færre.

I dag må gründere og småbedrifter bruke mye tid og ressurser på rapportering, dokumentasjon og etterlevelse av detaljerte krav det egentlig ikke er behov for. Dette er en tid som heller burde vært brukt på å utvikle produkter, skape arbeidsplasser og bygge virksomhet. Når regelverket i praksis er laget for store selskaper med egne juridiske avdelinger, blir terskelen for å starte og vokse unødvendig høy. Derfor må vi i større grad differensiere kravene etter bedriftenes størrelse og kapasitet, og sikre at regelverket blir et verktøy for verdiskaping og ikke et hinder.

Østfold Unge Høyre vil:

- Jobbe for å redusere byråkrati og forenkle skattereglene.
- Forenkle og fjerne rapporteringskrav for små bedrifter.
- Fjerne krav om verneombud for bedrifter med under 10 ansatte.
- Tilpasse arbeidsmiljøloven for små bedrifter med færre enn 10 ansatte.
- Forenkle HMS-kravene og ansettelsesprosesser for små- og mellomstore bedrifter.
- Forbedre sosiale rettigheter for gründere og selvstendig næringsdrivende.
- Heve innsalgspunktet og forenkle regelverket for bærekraftsrapportering for små bedrifter.

Behov for skattereform

For at Norge skal lykkes i omstillingen må det lønne seg å investere, skape og eie bedrifter i Norge. I dag ser vi det motsatte. Norske eiere flytter ut og gründere etablerer seg i land med bedre rammevilkår. Det norske skattetrykket gjør det langt mindre attraktivt å investere her enn i våre naboland. Skatteinntekter som kunne gått til vår velferd går til svensk eller sveitsisk velferd. Varsellampene har gått av for lengst, nå trengs ordentlig reform.

Dagens skatte- og avgiftssystem rammer risikovillig kapital hardt og gjør det mindre attraktivt å investere i nye selskaper. Samtidig skattes norske eiere ofte hardere enn utenlandske. Det er både konkurransevridende og urettferdig. Særlig opsjonsbeskatningen er et hinder for oppstartsbedrifter. Opsjoner brukes ofte som et alternativ til lønn i selskaper som ikke har kapital til å konkurrere med etablerte virksomheter. Når disse beskattes for hardt, svekkes oppstartsbedriftenes evne til å tiltrekke seg talent. Derfor må opsjoner beskattes på samme nivå som lønn og ordningene må gjøres lettere for arbeidsgiver.

Norge mangler talenter, samtidig er det høy risiko for utenlandske som ønsker å starte opp gründerbedrifter i Norge kortsiktig på grunn av exit-skatten. Derfor vil Unge Høyre gjøre unntak på exit-skatten for arbeidsinnvandrere som har bodd i Norge i under fem år. På den måten kan vi tiltrekke oss talenter og kunnskap vi trenger.

Østfold Unge Høyre vil:

- Jobbe for et forutsigbart skattesystem.
- Fjerne formuesskatten.
- Ikke heve selskapsskatten.
- Heve opsjonsskatte-ordningen for oppstartsselskaper til svensk nivå.
- Redusere gevinstbeskatningen på opsjoner til 22%.

- Fjerne arbeidsgiveravgiften på opsjonsbeskatning.
- Redusere selskapsskatt for selskaper som reinvesterer i egen vekst.
- Sikre forutsigbarhet og kapital til norsk næringsliv ved å reformere exit-skatten.
- Unnta arbeidsinnvandrere som bor i Norge i under 5 år fra Exit-skatten.
- Opprette en IP-boks, etter nederlandsk modell. Dette er et skattegrep.

Fremtiden avhenger av gründere og verdiskapning

Norges fremtidige eksportnæringer finnes i dag som ideer hos studenter, forskere og gründere. Problemet er sjelden mangel på ideer, det er mangel på kapital, nettverk og et system som gjør det mulig å skalere fra idé til lønnsom bedrift.

Skal Norge lykkes, må vi bygge et gründersystem i verdensklasse. Det handler ikke bare om økonomiske insentiver, men om å skape en kultur der det er aksept for å feile, og der det å starte noe eget sees på som en styrke.

Østfold Unge Høyre vil:

- Styrke tilgangen til risikokapital i de tidligste fasene til oppstartsselskaper, blant annet ved å gi bedre skatteinsentiver.
- Utrede en ordning med fritak for, eller kraftig reduksjon, av selskapsskatt de første fem årene for nystartede teknologiselskaper, etter modell fra tilsvarende ordninger blant annet i Irland og Singapore, men med en forutsetning om at alt overskudd reinvesteres i bedriften samme periode.
- Styrke insentiver for engleinvestorer og venturekapital.
- Etablere flere gründermiljøer og inkubatorer.
- Styrke koblingen mellom studenter, forskning og oppstartsbedrifter.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Erik Ileby Nakstad

Der vinden blåser er det alltid muligheter

Energikrisen påvirker norsk økonomi, velferd og nasjonens sikkerhet direkte. I et av verdens mest energirike land opplever folk og bedrifter nå høye og ustabile strømpriser. Det svekker konkurransekraften til norsk industri, øker forskjellene mellom folk og undergraver tilliten til politikerne.

Dette er ikke tilfeldig. Det skyldes manglende utbygging av ny kraft, for trege konsesjonsprosesser og en energipolitikk uten tydelige prioriteringer. Derfor må det også møtes med politisk handlekraft. Norsk energipolitikk har over tid vært preget av svake prioriteringer og manglende gjennomføringsevne. Det har vært en for stor tro på at markedet alene skal løse utfordringene, og en manglende evne til å gjennomføre nødvendige reformer. I stedet har midlertidige støtteordninger blitt brukt som erstatning for varige løsninger. Det har gjort oss dårligere rustet til å håndtere både dagens krise og fremtidens kraftbehov.

Energipolitikk er sikkerhetspolitikk. Tilstrekkelig kraft og energi er en avgjørende forutsetning for at norsk næringsliv, sykehus og beredskapssystemer skal kunne fungere i både freds- og krigssituasjoner. Derfor er det viktig at statlige myndigheter tar kontrollen tilbake. Kommuner har i dag muligheten til å si nei til kraftutbygging, på tross av nasjonale anbefalinger og interesser. Den makten burde ikke lenger kommunene lenger ha. Rikets sikkerhet må komme først. Kommunene må heller kompenseres økonomisk for kraftutbygging, blant annet gjennom skattelettelser.

Samtidig må vi legge til rette for næringslivet og enkeltpersoner. Det innebærer mer forutsigbare strømpriser gjennom langsiktige fastprisavtaler, raskere konsesjonsprosesser som sikrer økt kraftproduksjon, og bedre rammevilkår for investeringer i ny energi.

Unge Høyre mener tiden er inne for å ta tilbake kontrollen over energipolitikken. Vi må sikre økt kraftproduksjon, mer forutsigbare priser og bedre rammevilkår for både næringsliv og husholdninger. Norge har mulighetene og skal fremdeles være en spydspiss innen energiproduksjon. Da må vi produsere mer kraft, bruke den smartere og føre en politikk som setter norske interesser først.

Østfold Unge Høyre vil:

- Tilrettelegge for en kraftig økning i norsk kraftproduksjon gjennom raskere konsesjonsprosesser og tydeligere nasjonale prioriteringer av spesielt vindkraftutvinning.
- Tilrettelegge for at både bedrifter og enkeltpersoner kan inngå langsiktige fastprisavtaler, etter inspirasjon av fastrentelån i boligmarkedet.
- Fjerne kommunenes vetorett mot vindkraft på land.
- Gi kommunene sterkere økonomiske insentiver til å stille areal til disposisjon for kraftutbygging, blant annet ved å sikre at hele inntekten av grunnrenteskatten fra fornybar kraft tilfaller vertskommunene.
- Være positive til utbygging av små modulære kjernekraftverk i Norge, som et supplement til fornybar kraft.
- Gi staten økt handlingsrom til å regulere eksportkapasitet i ekstraordinære situasjoner, innenfor våre internasjonale forpliktelser, for å sikre nasjonal forsyningssikkerhet.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Erik Ileby Nakstad

Et samfunn som sier ja til liv

Hvert år står mennesker i Norge i kø for å få et nytt organ. For mange blir ventetiden for lang. Samtidig dør mennesker uten at deres organer blir brukt, ofte fordi deres vilje er ukjent. Dette er et politisk ansvar. Norge har et godt helsevesen, men vi kan bli langt bedre på å redde liv gjennom økt organdonasjon.

Til tross for høy tillit til helsevesenet og generelt positive holdninger til organdonasjon, er det fortsatt for få som aktivt registrerer sitt samtykke. Pårørende står ofte i en vanskelig situasjon der de må ta avgjørelser på vegne av avdøde uten å vite hva vedkommende ønsket. Dette fører til at mulige donasjoner ikke gjennomføres.

Samtidig varierer kompetanse og rutiner mellom sykehus, noe som kan påvirke hvor mange donasjoner som blir realisert. Et system med aktivt samtykke har vist seg å øke antall donasjoner i flere europeiske land. Samtidig ivaretar det individets frihet gjennom reservasjonsrett. Målet er ikke å presse noen, men å sikre at flere faktisk får muligheten til å gi liv videre, og at flere liv reddes.

Organdonasjon er en av de mest effektive og humane formene for livreddende behandling vi har. Unge Høyre mener at flere liv kan reddes med en mer offensiv politikk for organdonasjon. Ved å kombinere valgfrihet med tydeligere systemer og bedre informasjon, kan vi gjøre Norge til et foregangsland på området.

Det handler om noe så grunnleggende som retten til å leve.

Østfold Unge Høyre vil:

- Innføre et system med aktivt samtykke for organdonasjon i Norge, der alle er donorer med mindre de har reservert seg.
- Sikre gode reservasjonsordninger som er enkle, tilgjengelige og godt kommunisert.
- Styrke informasjonen til befolkningen om organdonasjon, særlig rettet mot unge.
- Sørge for bedre opplæring og tydeligere rutiner for helsepersonell ved mulige donorsituasjoner.
- Øke kapasiteten og ressursene til transplantasjonsvirksomhet ved norske sykehus.
- Legge til rette for at flere registrerer sitt standpunkt, for eksempel gjennom digitale helsetjenester.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Erik Ileby Nakstad

Fem sterke kommuner og et sterkere Østfold

Østfold trenger en kommunestruktur som er laget for fremtiden, ikke for fortiden. Kommunene får stadig flere og mer krevende oppgaver, samtidig som behovet for kompetanse øker og kampen om arbeidskraften blir hardere. Da kan ikke gamle kommunegrenser være et mål i seg selv. Målet må være kommuner som er store og sterke nok til å levere gode tjenester, bygge solide fagmiljøer og utvikle lokalsamfunnene våre.

Dagens kommunestruktur gjenspeiler heller ikke hvordan folk faktisk lever. Vi bor, jobber, handler og bruker fritidstilbud på tvers av kommunegrensene. Kommuner som deler arbeidsmarked, infrastruktur og tjenestetilbud bør også kunne planlegge boligbygging, næringsutvikling og samferdsel i fellesskap. Større kommuner vil kunne se regionene våre mer helhetlig og stå sterkere i konkurransen om kompetanse, investeringer og arbeidsplasser.

Samtidig bruker kommunene betydelige ressurser på administrasjon og samarbeid på tvers av kommunegrensene. Når stadig flere oppgaver må løses gjennom interkommunale samarbeid, blir ansvaret mindre tydelig og beslutningene fjernere fra de folkevalgte. Større kommuner kan samle kompetansen, redusere behovet for slike mellomløsninger og bygge sterkere fagmiljøer innen blant annet skole, helse, barnevern og planlegging.

Lokal identitet sitter ikke i kommunegrenser eller rådhus, men i menneskene, historien og lokalsamfunnene våre. Gårsdagens kommunegrenser står i veien for morgendagens muligheter. Østfold trenger kommuner med kraft til å levere bedre tjenester, tiltrekke seg arbeidsplasser og forme sin egen fremtid. Det er på tide å rive ned unødvendige grenser og bygge et sterkere Østfold. Derfor vil Østfold Unge Høyre samle fylket i fem sterke kommuner.

Østfold Unge Høyre vil at dagens kommunestruktur skal erstattes av fem større kommuner: 1) Fredrikstad og Hvaler til én kommune, 2) Sarpsborg og Rakkestad kommuner til én kommune, 3) Våler, Moss og Råde til én kommune, 4) Indre Østfold, Marker og Skiptvet til én kommune, og 5) Halden og Aremark til én kommune.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Erik Ileby Nakstad

Norge må satse på Andøya som Europas romhavn

Verdensrommet er ikke lenger bare en arena for forskning og prestisje. Satellitter er avgjørende for kommunikasjon, navigasjon, overvåkning, etterretning og moderne forsvar. Samtidig blir romfart en stadig viktigere del av den globale teknologiske konkurransen mellom USA, Kina og andre stormakter.

Europa kan ikke gjøre seg avhengig av andre stormakter for kritisk infrastruktur. Skal Europa styrke sin strategiske autonomi og teknologiske konkurransekraft, må vi også bygge kapasitet til å sende opp og operere satellitter fra europeisk territorium. Her har Norge en unik mulighet.

Andøya Spaceport er Europas første operative romhavn for oppskytning av små satellitter i bane. Beliggenheten langt nord gir gode forutsetninger for oppskytning til polare og solsynkrone baner, som er særlig viktige for jordobservasjon, klimaovervåkning, kommunikasjon og sikkerhetsformål. Samtidig ligger Andøya i et område som får stadig større geopolitisk og militær betydning.

Derfor bør Norge ha som ambisjon å gjøre Andøya til et europeisk tyngdepunkt for romfart.

En slik satsing handler om mer enn rakettoppskytninger. Rundt Andøya kan Norge bygge et sterkere økosystem for forskning, satellitteknologi, forsvarsteknologi og kommersiell romfart. Det kan skape høykompetansearbeidsplasser i Nord-Norge, trekke internasjonal kapital og kompetanse til Norge og styrke europeisk teknologisk suverenitet.

Samtidig må rompolitikken ses som en del av norsk sikkerhets- og utenrikspolitikk. Krigen i Ukraina har vist hvor avgjørende satellittbasert kommunikasjon, navigasjon og overvåkning er i moderne konflikter. I en tid hvor hybride trusler øker og stormaktene konkurrerer om teknologisk dominans, bør Norge og Europa ha større kontroll over infrastrukturen vi er avhengige av.

Norge bør derfor ruste opp Andøya Spaceport med mål om å gjøre Norge til en ledende europeisk romnasjon. Staten skal ikke forsøke å bygge en norsk versjon av SpaceX, men må sørge for infrastrukturen og rammevilkårene som gjør at private selskaper, forskningsmiljøer, NATO-allierte og europeiske partnere velger Norge.

Europa skal ikke møte den teknologiske stormaktskonkurransen med lavere ambisjoner. Norge har en geografisk posisjon få andre europeiske land kan kopiere. Den fordelen bør vi bruke.

Norge skal ikke bare observere det nye romkappløpet. Vi skal være med på å skyte Europa inn i det.

Østfold Unge Høyre vil:

- Utarbeide en nasjonal strategi for å gjøre Andøya til et europeisk tyngdepunkt for kommersiell og sikkerhetspolitisk romvirksomhet.
- Investere i nødvendig infrastruktur ved Andøya Spaceport for å øke kapasiteten og frekvensen på satellittoppskytninger.
- Arbeide for at Andøya får en sentral rolle i europeisk og NATO-relatert romsamarbeid.
- Legge bedre til rette for private investeringer og etablering av norske og internasjonale romfartsselskaper på Andøya.

- Styrke samarbeidet mellom Andøya, norske universiteter, forskningsmiljøer og forsvarsindustrien.
- Prioritere norsk og europeisk kapasitet innen satellittkommunikasjon, jordobservasjon og overvåkning av nordområdene.
- Arbeide for at Norge gjennom et fremtidig EU-medlemskap deltar fullt ut i utviklingen av Europas romkapasitet.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Maria Strand Amlien

En skole som lærer ansvar – Innfør fast studietime i ungdomsskolen

Norge trenger flere som fullfører videregående skole, mestrer høyere utdanning og lykkes i arbeidslivet. For å få til det må vi ikke bare styrke fagkunnskapene – vi må styrke elevenes evne til selvstendighet, ansvar og gjennomføring.

Ungdomsskolen stiller høye krav til faglig prestasjon. Elever møter vurderinger i flere fag samtidig. Det forventes at elevene planlegger, prioriterer og gjennomfører arbeid av høy kvalitet. Likevel får ikke elevene strukturert tid i skolen til å jobbe selvstendig med det de trenger.

En fast studietime i uken vil gi elevene strukturert tid til å jobbe med det de selv trenger. En elev som sliter med matematikk, kan bruke timen for å øve eller få veiledning. En elev med en større norskoppgave, kan bruke tiden til å skrive på den. Og en elev som ligger godt an, kan fordype seg.

Studietimen er ikke en fritime. Det er arbeidstid. Om eleven bruker utdelt undervisning på å unnvike arbeid vil dette vises som manglende innsats i timen, og dermed påvirke den helhetlige karakteren.

Dette tiltaket kan føre til forebygging av faglige hull hos enkelt elever før de blir for store, redusere unødvendig leksepress, og forberede elevene på videregående skole - der selvstendig arbeid er en forutsetning. Skolen skal ikke bare produsere karakterer. Den skal utvikle ansvarlige mennesker.

Østfold Unge Høyre vil:

- Innføre én fast studietime i uken på ungdomsskolen.
- Kreve at lærer er tilgjengelig for faglig veiledning i timen.
- Evaluere ordningen nasjonalt etter to år.
- Sikre at studietimen brukes til selvstendig arbeid i valgfritt fag.
- La studietimen inngå i skolens ordinære tilbud - ikke som frivillig tilbud.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Philip Oscar Karlsen

Norge må legge til rette for datasentre

I takt med økt bruk av kunstig intelligens øker også behovet for dataprosessering og fysiske datasentre. Stadig flere selskaper ønsker å etablere datasentre, fordi digital infrastruktur blir stadig viktigere for samfunnet. Spørsmålet er ikke lenger om datasentre vil bygges, men hvor de skal bygges.

Norge har flere klare fortrinn som gjør landet attraktivt for datasentre. Vi har god tilgang på fornybar energi, areal, riktig kompetanse, et kjølig klima og et godt utbygd kraftnett. Samtidig kan datasentre skape arbeidsplasser og økt etterspørsel etter fagarbeidere, ingeniører og annen teknisk kompetanse.

Dersom Norge ikke legger til rette for denne utviklingen, kan investeringene og arbeidsplassene i stedet havne i andre land. Vi står derfor i en situasjon hvor vi kan være med og bestemme hvor verdiskapingen fra den digitale utviklingen skal skje.

Det finnes også et sikkerhetsperspektiv ved hvor datasentre etableres. Når sensitiv informasjon lagres og behandles i Norge, er dataene underlagt norsk lov og norsk kontroll. Dette kan redusere avhengigheten av andre land og styrke Norges digitale sikkerhet.

Østfold har særlig gode forutsetninger for å ta del i denne utviklingen. Fylket har tilgang på areal, fornybar energi, kompetanse og nødvendig infrastruktur. Datasentre kan derfor gi både lokale og nasjonale ringvirkninger.

Datasentre vil komme uansett. Norge bør derfor utnytte våre naturlige fortrinn til å tiltrekke seg investeringene, arbeidsplassene og verdiskapingen. Samtidig må etableringene skje på en ansvarlig måte, med hensyn til kraftsituasjonen, arealbruk og lokalsamfunn.

Østfold Unge Høyre vil:

- At Norge skal legge til rette for etablering av datasentre gjennom gode og forutsigbare rammevilkår.
- Forenkle og effektivisere plan og konsesjonsprosesser for etablering av datasentre.
- At nødvendig kraft og infrastruktur skal bygges ut for å legge til rette for ny næringsvirksomhet, inkludert datasentre.
- At Norge skal utnytte sine fortrinn innen fornybar energi, areal, kompetanse og klima for å tiltrekke seg datasenterinvesteringer.
- At Norge skal styrke kapasiteten til å lagre og behandle sensitiv og kritisk digital infrastruktur på norsk jord.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Philip Oscar Karlsen

Fremtidens Østfold

Dersom vi ønsker å fjerne fylkeskommunen, er vi nødt til å se på kommunestrukturen. I Østfold har vi 12 kommuner og rundt 300 000 innbyggere. Det tilsvarer i gjennomsnitt rundt 25 000 innbyggere per kommune, men forskjellene mellom kommunene er store. Aremark har rundt 1 350 innbyggere, Marker rundt 3 600, mens Fredrikstad har rundt 86 000.

Kommunene har derfor svært ulike forutsetninger for å ta over flere oppgaver fra fylkeskommunen. Dersom fylkeskommunen skal fjernes, må flere av oppgavene legges til kommunene. Da trenger vi kommuner som er store og bærekraftige nok til å håndtere disse oppgavene.

Østfold Unge Høyre ønsker å opprette følgende kommuner; 1. Fredrikstad og Hvaler. 2. Sarpsborg og Rakkestad. 3. Moss, Råde og Våler. 4. Indre Østfold, Marker og Skiptvet. 5. Halden og Aremark.

Fra grunnleggende ferdigheter til fremtidens kompetanse

En resolusjon om kompetanseheving i skolen

Innsendt av Nedre Glomma Unge Høyre og Mosseregionen Unge Høyre

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Nedre Glomma Unge Høyre og Mosseregionen Unge Høyre

Fra grunnleggende ferdigheter til fremtidens kompetanse

Den norske skolen står nå overfor flere alvorlige utfordringer. Resultatene fra den internasjonale PISA-undersøkelsen viser igjen flere nedganger i læringsresultater hos norske elever, spesielt innenfor lesing, matematikk og naturfag. Norge ligger nå under OECD-gjennomsnittet i disse læringsfeltene og den norske skolen trenger klare og målrettede endringer.

Norge er blant landene som bruker mest penger i skolen per elev. Likevel er vi få elever sammenlignet med andre land og vi klarer ikke å oppnå de resultatene vi bør. Vi må tørre å være kritiske til hvordan skolen har vært praktisert de tidligere årene, og hvilke forventninger vi skal stille til elever, lærere, skolen og foreldre.

Skolen har en av de viktigste oppgavene i samfunnet. Den skal gi barn og unge kunnskap og ferdigheter som legger til rette for å skape selvstendige liv, og bidra i arbeidslivet. Hvis skolen ikke gir barn og unge ferdighetene de skal, vil kompetansen i kommende generasjoner stupe. Vi er nødt til å ta grep i hvordan skolen skal se ut fra 1. klasse på barneskolen og frem til siste årene på videregående. Det innebærer grundig opplæring og oppfølging i basisferdigheter som lesing, skriving og regning i de tidlige årene av skolen, samt et godt tilbud og tilretteleggelse av utdanningsløp som motiverer elever, og som er av verdi for samfunnet. Norge har alle forutsetninger til å få den beste skolen i verden, derfor må vi ta oss selv i nakken og ta grep der vi ser at det er hensiktsmessig.

En grunnskole som bygger grunnleggende ferdigheter

De første årene på grunnskolen legger grunnlaget for resten av elevenes skolegang. Grunnskolen må derfor først og fremst sørge for at alle elever utvikler gode ferdigheter i lesing, skriving og regning. Dette er ferdigheter som er nødvendig for å tilegne seg ny kunnskap og for å lykkes videre i både studieforberedende fag og yrkesfag.

Elevene må få mer tid til å lese, skrive og jobbe konsentrert. Håndskrift bør læres grundig gjennom barneskoleårene, og før tastaturet og andre digitale hjelpemidler får en større plass i ungdomsskolen. Derfor ønsker Østfold Unge Høyre at barneskolen som hovedregel skal være skjermfri gjennom at personlige datamaskiner og nettbrett ikke skal være en fast del av elevenes skolehverdag. Digitale verktøy skal kun brukes der det gir en tydelig læringsverdi, for eksempel ved felles videoer i undervisningen. Likevel ønsker vi at elever med særskilte behov fortsatt skal ha tilgang til nødvendige digitale hjelpemidler når det gjelder utfordringer i lesing og skriving. Først når elevene begynner på ungdomsskolen skal de bli introdusert til personlige datamaskiner eller nettbrett, og ungdomsskoleårene kan derfor brukes for å lære seg de nødvendige digitale ferdighetene en trenger senere i livet.

Skolen må også bli bedre på å oppdage de elevene som ikke utvikler de grunnleggende ferdighetene de skal. Kunnskapshull som oppdages tidlig er i mye større grad enklere å tette enn kunnskapshull som utvikler seg over flere år. Derfor må skolene ha et større fokus på å kartlegge elevenes utvikling slik at tiltak og tilrettelegging kan innføres tidlig.

I tillegg til dette må lærerutdanningen styrkes med en bedre forståelse av barns utvikling. Det kan være stor forskjell på et barn født i januar og et barn født i desember når de går i første klasse. Barn i barneskolen er i en viktig utviklingsfase, og det er derfor viktig at lærere i grunnskolen har god kompetanse på hvordan elever lærer og utvikler seg. Derfor må skolens undervisning imøtekomme elevenes ulike ståsted og potensial. Årene i grunnskolen er verdifulle, og lærere, sammen med skolen, er nødt til å kunne se den enkelte elev, forstå hvor de ligger faglig og utviklingsmessig, og hvor det finnes kunnskapshull.

Østfold Unge Høyre vil:

- At barneskolen som hovedregel skal være skjermfri, hvor elevene ikke skal ha tilgang på personlig datamaskin eller nettbrett. Unntaket ligger hos elevene med særskilte behov som talevansker og alvorlige lese- og skrivevansker.
- At skjerm i barneskolen skal kun brukes der det gir læringsverdi, som ved videoer som er felles for klassen.
- At personlig skjerm som PC eller nettbrett skal først innføres når elevene begynner på ungdomsskolen.
- At fokus på god håndskrift skal få større plass i barne- og ungdomsskolen og læres grundig før tastaturet får en dominerende rolle i undervisningen.
- At skolene skal ha stort fokus på å tidlig avdekking og tetting av kunnskapshull hos elevene.
- Gjeninnføre nasjonale kartleggingsprøver i 1. og 2. klasse på barneskolen.
- At elevene gradvis skal lære digital kompetanse og kildekritikk, inkludert kritisk og ansvarlig bruk av kunstig intelligens.
- Innføre obligatorisk lesekvarter hver dag i 1. - 4. klasse på barneskolen.
- Sørge for at barneskolen innfører varierte læringsmetoder.
- Styrke lærerutdanningen med bedre kunnskap om barns normale utvikling, slik at lærere lettere kan skille mellom naturlige variasjoner i utvikling og faktiske utfordringer.

En katalysator for realfagskompetanse

Norge mangler i dag mennesker med realfagskompetanse, samtidig som behovet for denne kompetansen vil øke i årene fremover. Teknologisk utvikling, digitalisering og kunstig intelligens stiller stadig større krav til kompetanse innen matematikk, naturvitenskap og teknologi. Skal Norge være rustet for fremtidens arbeidsliv, må vi dyrke nysgjerrighet og gjøre det mer attraktivt å velge realfag.

Skolen må derfor jobbe målrettet for å styrke elevenes realfagskompetanse og interesse for realfag. Elever som ønsker å fordype seg i realfag, skal ha et godt fagtilbud uavhengig av hvilken videregående skole de går på. Det er ikke godt nok dersom elever må velge bort fag som fysikk, kjemi eller biologi fordi skolen deres ikke tilbyr dem. Samtidig må det lønne seg å utfordre seg selv gjennom krevende realfag.

Norge har stort potensial innen energi, både gjennom dagens rolle innen olje og gass, men og satsingen av fornybar energi. Skal vi kunne utvikle nye energiløsninger, sikre en konkurransedyktig energinæring og samtidig utnytte ressursene våre på en ansvarlig måte, trenger vi flere ingeniører og andre realfagsutdannede. Skolen må derfor bidra til at flere unge får interessen og kompetansen som trengs for å kunne være med på å utvikle fremtidens energinæring i Norge.

Fremtidens kompetansebehov handler også om mer enn de tradisjonelle realfagene. Kunstig intelligens, programmering, robotikk og teknologiutvikling vil spille en stadig større rolle i samfunnet. Derfor ønsker Østfold Unge Høyre et nytt studieforberedende utdanningsløp som kombinerer et solid realfaglig fundament med praktisk teknologiutvikling og innovasjon.

Østfold Unge Høyre vil:

- Gjennomføre et kraftig nasjonalt realfagsløft som styrker elevenes kompetanse, mestring og interesse for matematikk, naturfag og teknologi gjennom hele skoleløpet, for å få flere til å velge realfag og sikre Norge realfagskompetansen fremtidens arbeidsliv trenger.
- At alle videregående skoler som tilbyr studiespesialisering skal tilby realfagene; fysikk 1+2, kjemi 1+2, biologi 1+2 og R1+2.
- Gjeninnføre det gamle poengsystemet for realfag.
- Opprette et studieforberedende løp i teknologiutvikling og innovasjon, hvor elever kombinerer realfag med programmering, kunstig intelligens, robotikk og utvikling av teknologiske løsninger rettet mot fremtiden.
- Ha mer praktisk undervisning i realfagene, slik at elevene ser tydeligere hvor kunnskapen kan brukes i arbeidslivet.
- Ha mer undervisning i realfag rettet mot faktisk arbeid i arbeidslivet.

En videregående for fremtidens kompetanse

Dagens videregående skole er lite forutsigbar. Elever kan gå lange perioder uten å vite hvor de ligger faglig og vurderinger kan komme tilbake lenge etter at de er gjennomført. Skal elevene kunne ta ansvar for egen læring, må de også vite hvor de står og hva de må gjøre for å utvikle seg videre. Derfor ønsker Østfold Unge Høyre en mer forutsigbar skolehverdag med jevnlige karakterer, raskere tilbakemeldinger og tettere individuell oppfølging.

Samtidig har elever ulike behov, forutsetninger og ambisjoner. Noen trenger mer støtte for å mestre skolehverdagen, mens andre trenger større faglige utfordringer. Skolen må ha rom for begge. Elevenes rettigheter til tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging må bevares, samtidig som det blir enklere for faglig sterke elever å forsere fag og ta undervisning på et høyere nivå. Skolen skal verken la elever falle bak eller holde dem tilbake.

Videregående skole må også bli bedre på å forberede elevene på livet etter skolen. En styrket rådgivertjeneste og tettere samarbeid med universiteter, høyskoler og arbeids- og næringslivet kan gi elevene bedre grunnlag for å velge utdanning og karriere. På yrkesfag må færre elever per lærer gi større rom for praktisk veiledning og oppfølging av den enkelte.

Østfold er et fylke med store avstander. Men bor du i Askim skal du få lov til å gå på Glemmen. Vi vil at alle elever i Østfold skal få lov til å velge hvor man tar utdanningen sin. Derfor vil vi åpne for fritt skolevalg. Samtidig så erkjenner vi at noen ikke ønsker å reise lenger enn 30 minutter hver dag for å komme seg til skolen, derfor skal det finnes en reisegaranti som garanterer deg en skoleplass med mindre enn 30 minutters reisevei.

Fremtidens skole kan ikke bygge på at elevene pugger kunnskap til en prøve for å så glemme den kort tid etter. Østfold Unge Høyre vil skrote puggeskolen til fordel for en læringsskole der forståelse, mestring og kunnskap som sitter står i sentrum. I møte med kunstig intelligens og en stadig større informasjonsmengde blir evnen til å tenke selvstendig, vurdere kilder og informasjon kritisk viktigere

enn noen gang. Videregående skole skal ikke bare gjøre elevene klare for neste prøve, men gi dem kompetansen de trenger for fremtiden.

Østfold Unge Høyre vil:

- At videregående opplæring skal ha tettere samarbeid med universiteter, høyskoler og lokalt arbeids- og næringsliv.
- At det innføres en frist på fire uker for retting av vurderinger, for at disse skal kunne inngå i grunnlaget for standpunktkarakteren.
- Innføre krav om kvartalkarakterer i samtlige fag.
- Bevare elevenes rettigheter for å sikre individuell tilrettelegging og tilpasset opplæring.
- Innføre kildekritisk undervisning om KI som en del av norskfaget.
- Avvikle kontaktlærerordningen i videregående skole og erstatte den med en styrket rådgivertjeneste som får et tydeligere ansvar for individuell oppfølging av elevene.
- Ha færre elever pr. lærer på yrkesfag.
- Legge bedre til rette for at faglig sterke elever kan få undervisning på et høyere nivå, blant annet gjennom forsering av fag og muligheten til å ta fag ved universiteter og høyskoler.
- Elever som forserer fag, skal få mulighet til å avlegge privatisteksamen, hvor eksamensavgiften dekkes av det offentlige.
- Skrote puggeskolen, og satse på en læringsskole der kunnskap festes.
- Innføre fritt skolevalg med reisegaranti, der man skal ha mulighet til å gå på hvilken skole man vil i fylket, men også ha rett til studiested mindre enn 30 minutter reisevei.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Christiane Thøgersen Krogfoss

Er student i praksis for å lære, eller billig arbeidskraft?

Norge står i en bemanningskrise innen helse, skole, barnevern, politi og beredskap. Samtidig baserer vi deler av velferdsstaten på gratis arbeidskraft fra studenter i obligatorisk praksis.

Studenter i profesjonsutdanninger møter på jobb.

De går i turnus. De utfører arbeidsoppgaver. De tar ansvar for mennesker. Likevel mottar de ingen lønn.

Dette bryter med prinsippet om arbeidslinjen og svekker rekrutteringen til yrker vi er helt avhengige av. Enda mer alvorlig: I praksis brukes mange studenter som ekstra bemanning, og settes til oppgaver de ikke har formell kompetanse eller fullmakt til å utføre. Det går ut over både studentenes trygghet og brukernes sikkerhet. Målet må være en rettferdig, trygg og bærekraftig praksisordning som styrker rekruttering og kvalitet i samfunnskritiske yrker.

Unge Høyre mener at prinsippet må være klart: Arbeid skal lønnes, og arbeidstakere skal beskyttes

Lovfestet rett til lønn i obligatorisk praksis

Obligatorisk praksis er ikke et frivillig tilbud, men et pålagt krav for å oppnå vitnemål og i mange tilfeller autorisasjon. Når staten stiller krav om at studenter skal utføre arbeid som en integrert del av utdanningen, må staten samtidig ta ansvar for å sikre rettferdig og forutsigbar kompensasjon.

Tall fra Norsk studentorganisasjon (NSO) viser at 68 prosent av norske fulltidsstudenter har betalt arbeid ved siden av studiene. Dette kommer i tillegg til en allerede krevende fulltidsutdanning, og for mange også omfattende praksisperioder. Uten økonomisk kompensasjon i praksisperioden forsterkes den økonomiske belastningen og risikoen for frafall øker.

Østfold Unge Høyre vil:

- Lovfeste rett til lønn for alle studier med obligatorisk praksis.
- Fastsette en nasjonal minstesats tilsvarende lærlinglønn.
- Sikre at praksislønn ikke reduserer retten til studiestøtte.

Sett en stopper for systematisk utnyttelse av studenter

Praksis skal være veiledet opplæring. I realiteten brukes studenter ofte til å dekke bemanningsmangel.

Studenten står alene i situasjoner som krever autorisert personell. Studenten påtar seg ansvar de formelt ikke skal ha. Studenten blir en forutsetning for drift. Studenten får ikke være student. Dette er ikke forsvarlig.

Unge Høyre vil:

- Lovfeste nasjonale rammer for hvilke oppgaver praksisstudenter kan utføre.
- Forby at studenter brukes som erstatning for faste stillinger.
- Innføre varslingsrett og beskyttelse for studenter som melder fra om uforsvarlig praksis.
- Kreve dokumentert veiledningskapasitet før praksissteder kan ta imot studenter.

Bemanningskriser skal ikke løses ved å skyve ansvar over på studenter.

Rekruttering krever rettferdighet

Mange praksisintensive studier har lange, krevende perioder uten mulighet for deltidsjobb. Dette rammer særlig studenter uten økonomisk støtte hjemmefra og gjør viktige yrker mindre attraktive.

Skal vi løse bemanningskrisen i helse, skole og beredskap, må vi gjøre det mulig å velge disse utdanningene uten økonomisk risiko.

Lønnet praksis er ikke en utgift, det er en investering i rekruttering og kvalitet.

Unge Høyre tror på arbeidslinjen. Vi tror på ansvar. Vi tror på rettferdighet.

Da kan vi ikke akseptere at tusenvis av studenter hvert år pålegges å jobbe gratis, samtidig som de bærer reelt ansvar i samfunnskritiske tjenester.

Obligatorisk praksis er arbeid. Arbeid skal lønnes, og arbeidstakere skal beskyttes. Gratisarbeidet må ta slutt.

Generalforsamling 2026

Innstilte resolusjoner

Østfold
Unge Høyre

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Resolusjonskomiteen (basert på resolusjoner fra; Nedre Glomma Unge Høyre og Mosseregionen Unge Høyre, Erik Nakstad og Maria Strand Amlien)

Fra grunnleggende ferdigheter til fremtidens kompetanse

Den norske skolen står nå overfor flere alvorlige utfordringer. Resultatene fra den internasjonale PISA-undersøkelsen viser igjen flere nedganger i læringsresultater hos norske elever, spesielt innenfor lesing, matematikk og naturfag. Norge ligger nå under OECD-gjennomsnittet i disse læringsfeltene og den norske skolen trenger klare og målrettede endringer.

Norge er blant landene som bruker mest penger i skolen per elev. Likevel er vi få elever sammenlignet med andre land og vi klarer ikke å oppnå de resultatene vi bør. Vi må tørre å være kritiske til hvordan skolen har vært praktisert de tidligere årene, og hvilke forventninger vi skal stille til elever, lærere, skolen og foreldre.

Skolen har en av de viktigste oppgavene i samfunnet. Den skal gi barn og unge kunnskap og ferdigheter som legger til rette for å skape selvstendige liv, og bidra i arbeidslivet. Hvis skolen ikke gir barn og unge ferdighetene de skal, vil kompetansen i kommende generasjoner stupe. Vi er nødt til å ta grep i hvordan skolen skal se ut fra 1. klasse på barneskolen og frem til siste årene på videregående. Det innebærer grundig opplæring og oppfølging i basisferdigheter som lesing, skriving og regning i de tidlige årene av skolen, samt et godt tilbud og tilretteleggelse av utdanningsløp som motiverer elever, og som er av verdi for samfunnet. Norge har alle forutsetninger til å få den beste skolen i verden, derfor må vi ta oss selv i nakken og ta grep der vi ser at det er hensiktsmessig.

En grunnskole som bygger grunnleggende ferdigheter

De første årene på grunnskolen legger grunnlaget for resten av elevenes skolegang. Grunnskolen må derfor først og fremst sørge for at alle elever utvikler gode ferdigheter i lesing, skriving og regning. Dette er ferdigheter som er nødvendig for å tilegne seg ny kunnskap og for å lykkes videre i både studieforberedende fag og yrkesfag.

Elevene må få mer tid til å lese, skrive og jobbe konsentrert. Håndskrift bør læres grundig gjennom barneskoleårene, og før tastaturet og andre digitale hjelpemidler får en større plass i ungdomsskolen. Derfor ønsker Østfold Unge Høyre at barneskolen som hovedregel skal være skjermfri gjennom at personlige datamaskiner og nettbrett ikke skal være en fast del av elevenes skolehverdag. Digitale verktøy skal kun brukes der det gir en tydelig læringsverdi, for eksempel ved felles videoer i undervisningen. Likevel ønsker vi at elever med særskilte behov fortsatt skal ha tilgang til nødvendige digitale hjelpemidler når det gjelder utfordringer i lesing og skriving. Først når elevene begynner på ungdomsskolen skal de bli introdusert til personlige datamaskiner eller nettbrett, og ungdomsskole årene kan derfor brukes for å lære seg de nødvendige digitale ferdighetene en trenger senere i livet.

Skolen må også bli bedre på å oppdage de elevene som ikke utvikler de grunnleggende ferdighetene de skal. Kunnskapshull som oppdages tidlig er i mye større grad enklere å tette enn kunnskapshull som utvikler seg over flere år. Derfor må skolene ha et større fokus på å kartlegge elevenes utvikling slik at tiltak og tilrettelegging kan innføres tidlig.

I tillegg til dette må lærerutdanningen styrkes med en bedre forståelse av barns utvikling. Det kan være stor forskjell på et barn født i januar og et barn født i desember når de går i første klasse. Barn i barneskolen er i en viktig utviklingsfase, og det er derfor viktig at lærere i grunnskolen har god kompetanse på hvordan elever lærer og utvikler seg. Derfor må skolens undervisning imøtekomme elevenes ulike ståsted og potensial. Årene i grunnskolen er verdifulle, og lærere, sammen med skolen, er nødt til å kunne se den enkelte elev, forstå hvor de ligger faglig og utviklingsmessig, og hvor det finnes kunnskapshull.

Østfold Unge Høyre vil:

- At barneskolen som hovedregel skal være skjermfri, hvor elevene ikke skal ha tilgang på personlig datamaskin eller nettbrett. Unntaket ligger hos elevene med særskilte behov som talevansker og alvorlige lese- og skrivevansker.
- At skjerm i barneskolen skal kun brukes der det gir læringsverdi, som ved videoer som er felles for klassen.
- At personlig skjerm som PC eller nettbrett skal først innføres når elevene begynner på ungdomsskolen.
- At fokus på god håndskrift skal få større plass i barne- og ungdomsskolen og læres grundig før tastaturet får en dominerende rolle i undervisningen.
- At skolene skal ha stort fokus på å tidlig avdekking og tetting av kunnskapshull hos elevene
- Gjeninnføre nasjonale kartleggingsprøver i 1. og 2. klasse på barneskolen.
- At elevene gradvis skal lære digital kompetanse og kildekritikk, inkludert kritisk og ansvarlig bruk av kunstig intelligens.
- Innføre obligatorisk lesekvarter hver dag i 1. - 4. klasse på barneskolen.
- Styrke lærerutdanningen med bedre kunnskap om barns normale utvikling, slik at lærere lettere kan skille mellom naturlige variasjoner i utvikling og faktiske utfordringer.
- Innføre en fast studietime i uken på ungdomskolen, med faglærere tilgjengelig.

En katalysator for realfagskompetanse

Norge mangler i dag mennesker med realfagskompetanse, samtidig som behovet for denne kompetansen vil øke i årene fremover. Teknologisk utvikling, digitalisering og kunstig intelligens stiller stadig større krav til kompetanse innen matematikk, naturvitenskap og teknologi. Skal Norge være rustet for fremtidens arbeidsliv, må vi dyrke nysgjerrighet og gjøre det mer attraktivt å velge realfag.

Skolen må derfor jobbe målrettet for å styrke elevenes realfagskompetanse og interesse for realfag. Elever som ønsker å fordype seg i realfag, skal ha et godt fagtilbud uavhengig av hvilken videregående skole de går på. Det er ikke godt nok dersom elever må velge bort fag som fysikk, kjemi eller biologi fordi skolen deres ikke tilbyr dem. Samtidig må det lønne seg å utfordre seg selv gjennom krevende realfag.

Norge har stort potensial innen energi, både gjennom dagens rolle innen olje og gass, men og satsingen av fornybar energi. Skal vi kunne utvikle nye energiløsninger, sikre en konkurransedyktig energinæring og samtidig utnytte ressursene våre på en ansvarlig måte, trenger vi flere ingeniører og andre realfagsutdannede. Skolen må derfor bidra til at flere unge får interessen og kompetansen som trengs for å kunne være med på å utvikle fremtidens energinæring i Norge.

Fremtidens kompetansebehov handler også om mer enn de tradisjonelle realfagene. Kunstig intelligens, programmering, robotikk og teknologiutvikling vil spille en stadig større rolle i samfunnet.

Derfor ønsker Østfold Unge Høyre et nytt studieforberedende utdanningsløp som kombinerer et solid realfaglig fundament med praktisk teknologiutvikling og innovasjon.

Østfold Unge Høyre vil:

- Sikre et nasjonalt realfagsløft.
- At alle videregående skoler som tilbyr studiespesialisering skal tilby realfagene; fysikk 1+2, kjemi 1+2, biologi 1+2 og R1+2.
- Gjeninnføre det gamle poengsystemet for realfag.
- Opprette et studieforberedende løp i teknologiutvikling og innovasjon, hvor elever kombinerer realfag med programmering, kunstig intelligens, robotikk og utvikling av teknologiske løsninger rettet mot fremtiden.
- Ha mer praktisk undervisning i realfagene, slik at elevene ser tydeligere hvor kunnskapen kan brukes i arbeidslivet.

En videregående for fremtidens kompetanse

Dagens videregående skole er lite forutsigbar. Elever kan gå lange perioder uten å vite hvor de ligger faglig og vurderinger kan komme tilbake lenge etter at de er gjennomført. Skal elevene kunne ta ansvar for egen læring, må de også vite hvor de står og hva de må gjøre for å utvikle seg videre. Derfor ønsker Østfold Unge Høyre en mer forutsigbar skolehverdag med jevnlige karakterer, raskere tilbakemeldinger og tettere individuell oppfølging.

Samtidig har elever ulike behov, forutsetninger og ambisjoner. Noen trenger mer støtte for å mestre skolehverdagen, mens andre trenger større faglige utfordringer. Skolen må ha rom for begge. Elevenes rettigheter til tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging må bevares, samtidig som det blir enklere for faglig sterke elever å forsere fag og ta undervisning på et høyere nivå. Skolen skal verken la elever falle bak eller holde dem tilbake.

Videregående skole må også bli bedre på å forberede elevene på livet etter skolen. En styrket rådgivertjeneste og tettere samarbeid med universiteter, høyskoler og arbeids- og næringslivet kan gi elevene bedre grunnlag for å velge utdanning og karriere. På yrkesfag må færre elever per lærer gi større rom for praktisk veiledning og oppfølging av den enkelte.

Østfold er et fylke med store avstander. Men bor du i Askim skal du få lov til å gå på Glemmen. Vi vil at alle elever i Østfold skal få lov til å velge hvor man tar utdanningen sin. Derfor vil vi åpne for fritt skolevalg. Samtidig så erkjenner vi at noen ikke ønsker å reise lenger enn 45 minutter hver dag for å komme seg til skolen, derfor skal det finnes en reisegaranti som garanterer deg en skoleplass med mindre enn 45 minutters reisevei.

Fremtidens skole kan ikke bygge på at elevene pugger kunnskap til en prøve for å så glemme den kort tid etter. Østfold Unge Høyre vil skrote puggeskolen til fordel for en læringsskole der forståelse, mestring og kunnskap som sitter står i sentrum. I møte med kunstig intelligens og en stadig større informasjonsmengde blir evnen til å tenke selvstendig, vurdere kilder og informasjon kritisk viktigere enn noen gang. Videregående skole skal ikke bare gjøre elevene klare for neste prøve, men gi dem kompetansen de trenger for fremtiden.

Østfold Unge Høyre vil:

- At videregående opplæring skal ha tettere samarbeid med universiteter, høyskoler og lokalt arbeids- og næringsliv.
- At det innføres en frist på fire uker for retting av vurderinger, for at disse skal kunne inngå i grunnlaget for standpunktkarakteren.
- Bevare elevenes rettigheter for å sikre individuell tilrettelegging og tilpasset opplæring.
- Innføre kildekritisk undervisning om KI som en del av norskfaget.
- Ha færre elever pr. lærer på yrkesfag.
- Legge bedre til rette for at faglig sterke elever kan få undervisning på et høyere nivå, blant annet gjennom forsering av fag og muligheten til å ta fag ved universiteter og høyskoler.
- Innføre kvartalkarakterer i alle fag.
- Elever som forserer fag, skal få mulighet til å avlegge privatisteksamen, hvor eksamensavgiften dekkes av det offentlige, når en faglærer skriftlig attesterer at eleven har oppnådd kompetansemålene i faget.
- Erstatte standpunktkarakterer med eksamenskarakterer i alle fag.

Dissens 1

Stryke punktet.

Dissensen er tatt ut av Martin Johannes Øraas og Kajsa Meintjes

- Ha en semestermodell på studieforbedrende linjer på VGS.
- Skrote puggeskolen, og satse på en læringsskole der kunnskap festes.
- Innføre fritt skolevalg med reisegaranti, der man skal ha mulighet til å gå på hvilken skole man vil i fylket, men også ha rett til studiested mindre enn 45 minutter reisevei hver vei.
- Sikre at alle skoler har like vurderingskriterier på muntlig eksamen.
- Avvikle kontaktlærerordningen i videregående skole og erstatte den med en styrket rådgivertjeneste, som får et tydeligere ansvar for individuell oppfølgning av elevene.

Dissens 2

Stryke punktet.

Dissensen er tatt ut av Kajsa Meintjes og Ellen Fladeby

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Resolusjonskomiteen (basert på resolusjoner fra; Erik Nakstad)

En sunn dose forandring

God helse er en av de viktigste forutsetningene for at mennesker skal kunne leve frie og selvstendige liv. Det norske helsevesenet har som oppgave å sikre befolkningen nødvendig helsehjelp, uavhengig av hvem man er eller hvor man bor. Samtidig står helsevesenet overfor flere utfordringer som krever at vi tør å tenke nytt om hvordan vi organiserer og utvikler helsetjenestene våre.

Et godt helsevesen må ta utgangspunkt i den enkelte pasientens behov. Det innebærer at vi må ha kunnskapen som trengs for å behandle sykdommer, sikre god oppfølging og legge til rette for at mennesker kan ta egne valg om sin helse. Fra spørsmål om biologisk opphav og arvelige sykdommer, til kvinnehelse og behandling i livets siste fase, må helsevesenet være rustet til å møte mennesker i alle livets faser.

Østfold Unge Høyre mener at fremtidens helsevesen må bygge på valgfrihet, kunnskap og kvalitet. Vi ønsker et helsevesen som setter pasienten foran systemet, der helsepersonell har tid til å se den enkelte, og der forskning og medisinsk utvikling kommer pasientene til gode. For å lykkes med dette må vi tørre å utfordre dagens ordninger og finne nye løsninger som sikrer et bedre helsevesen for alle.

Fra du svømmer til du løper

I Norge er egg- og sæddonasjon regulert av bioteknologiloven. Det er ikke tillatt med anonym egg- eller sæddonasjon, og alle donorer som brukes ved norske klinikker, må samtykke til at identiteten deres registreres i det sentrale egg- og sæddonorregisteret. Eggdonasjon ble tillatt i Norge i 2021. Donorbarn som er unnfanget ved hjelp av egg- eller sædceller donert fra og med 1. januar 2021, har rett til å få vite donorens identitet fra fylte 15 år. For barn unnfanget med sæd donert før denne datoen, gjelder aldersgrensen på 18 år. Foreldrene har også plikt til å informere barnet om at det er unnfanget ved hjelp av donerte egg- eller sædceller. Donoren har derimot ingen plikt til å svare dersom barnet ønsker å ta kontakt, og donoren og barnet har ingen juridiske rettigheter eller plikter overfor hverandre som følge av donasjonen.

Østfold Unge Høyre vil endre dagens regelverk ved å innføre muligheten for både anonym og åpen egg- og sæddonasjon. Ved å tilby begge alternativene vil vi gi donorene større valgfrihet og gjøre det mulig for flere å donere egg- og sædceller. Samtidig vil vi ivareta donorbarnas helse og behov for informasjon om sitt biologiske opphav. Vi vil opprette et helseregister der donorbarn og barnets fastlege kan få tilgang til relevante helseopplysninger om donoren, uten at det er nødvendig å kontakte vedkommende direkte. Dette skal gjøre det enklere å få viktig informasjon om arvelige sykdommer og andre helsetilstander som kan ha betydning for barnets helse og livskvalitet. Registeret skal også sikre at anonym donasjon ikke hindrer nødvendig medisinsk oppfølging dersom det senere oppdages arvelige sykdommer hos donoren. Samtidig skal donoropplysninger lagres og behandles forsvarlig, med strenge krav til personvern, slik at donorens identitet og helseopplysninger ikke deles med uvedkommende.

For barn som er unnfanget ved hjelp av en åpen donor, vil vi øke aldersgrensen for å få vite donorens identitet fra 15 til 16 år, slik at vi sikrer en viss modenhet hos barnet før det får vite donorens identitet. Målet er å gi familier og donorer større valgfrihet, ivareta donorbarnas helse, personvern og rettigheter, og samtidig gjøre det mulig for flere å donere egg- og sædceller uten krav om at identiteten deres skal kunne utleveres til barnet.

Østfold Unge Høyre vil:

- Innføre muligheten for både anonym og åpen egg- og sæddonasjon i Norge.
- At donorbarn og barnets fastlege skal få tilgang til en begrenset versjon av donorens helsejournal, som inneholder opplysninger om arvelige sykdommer og andre helsetilstander som kan ha betydning for donorbarnets helse og livskvalitet.
- Sikre at donorbarn får tilgang til nødvendige helseopplysninger om donoren, uavhengig av om donasjonen er anonym eller åpen.
- Øke aldersgrensen for å få vite identiteten til en åpen egg- eller sæddonor fra 15 til 16 år.
- Sikre at anonym egg- og sæddonasjon ikke hindrer nødvendig medisinsk oppfølging dersom det oppdages arvelige sykdommer eller andre relevante helsetilstander hos donoren.
- Opprettholde krav om medisinsk screening av egg- og sæddonorer for relevante arvelige og smittsomme sykdommer.
- Sikre forsvarlig lagring og behandling av donoropplysninger, med strenge krav til personvern, slik at donorens identitet og helseopplysninger kun brukes til formål som er fastsatt i regelverket, og ikke deles med uvedkommende.

XX = vi vet ikke?

Kvinner skal ha tilgang til helsetjenester av høy kvalitet, der deres helseutfordringer blir tatt på alvor og behandlet på grunnlag av oppdatert medisinsk kunnskap. Likevel har kvinnehelse historisk fått for lite oppmerksomhet i medisinsk forskning, utdanning og behandling. Kvinner og menn kan oppleve ulike symptomer på samme sykdom, ha ulik risiko for å utvikle sykdommer og reagere forskjellig på legemidler. Manglende kunnskap om disse forskjellene kan føre til at kvinner får feil eller forsinket diagnose, og at behandlingen ikke gir ønsket effekt. Kvinnehelse handler dessuten om langt mer enn graviditet og reproduktiv helse. Tilstander som endometriose, PCOS, overgangsplager og autoimmune sykdommer viser behovet for bedre kunnskap om kvinners helse gjennom hele livet.

Unge Høyre mener at løsningen er å styrke medisinsk kompetanse, forskning og kvaliteten på helsetjenestene. Leger og annet helsepersonell må ha kunnskapen som trengs for å gjenkjenne og behandle sykdommer og helseplager som rammer kvinner, og forstå hvordan biologiske kjønnsforskjeller påvirker diagnostisering og behandling. Kunnskap om kvinnehelse må få en tydeligere plass i helseutdanningene, samtidig som forskningsmiljøene må få bedre forutsetninger for å undersøke kvinners helse. Det er ikke tilstrekkelig å produsere ny kunnskap dersom den ikke når frem til legene og pasientene som trenger den. Vi vil derfor legge til rette for at forskningsresultater om kvinnehelse raskere blir tatt i bruk i praksis, og at helsepersonell får mulighet til faglig oppdatering gjennom hele yrkeslivet.

God kvinnehelse handler også om at kvinner skal ha reell valgfrihet og innflytelse over egen behandling. Pasienter må få god informasjon om tilgjengelige behandlingsalternativer, slik at de kan ta informerte valg i samarbeid med helsepersonell. Kvinners smerter og symptomer skal ikke bagatelliseres, og pasientenes egne erfaringer må tas på alvor når diagnoser utredes og behandling vurderes. Unge Høyre vil ha et helsevesen som møter den enkelte med respekt, faglig kvalitet og individuelt tilpasset behandling. Ved å prioritere kunnskap, forskning og kompetanse kan vi gi kvinner bedre forutsetninger for god helse, samtidig som vi bruker helseressursene mer målrettet.

Østfold Unge Høyre vil:

- Styrke forskningen på kvinnehelse og sikre at biologiske kjønnsforskjeller blir vurdert i relevant medisinsk og helsefaglig forskning.
- Sikre at kvinnehelse og kjønnsforskjeller i sykdom, symptomer og legemiddelvirkning får en tydeligere plass i helseutdanningene.
- Styrke kompetansen om kvinnehelse blant leger og annet helsepersonell gjennom etterutdanning og faglig oppdatering.
- Arbeide for at kvinner får raskere og mer presis diagnostisering, og at symptomer og smerter tas på alvor i møte med helsetjenesten.
- Sikre kvinners valgfrihet gjennom god informasjon om behandlingsalternativer, reell medvirkning og individuelt tilpasset behandling.

Friskmeld helsevesenet

Det norske helsevesenet skal være et sted der alle får den hjelpen de trenger, når de trenger den. Likevel opplever pasienter i dag lange ventetider, mangelfull oppfølging og dårlig kommunikasjon mellom de forskjellige delene av helsevesenet. Et helsevesen som skal være til for pasientene, må også ha tid og ressurser til å se den enkelte.

I dag er ansvaret for helsetjenestene fordelt mellom kommunene og staten gjennom helseforetakene. Denne fordelingen stiller store krav til samarbeid når pasienter har behov for hjelp fra flere tjenester. Manglende koordinering og uklarhet over hvem som har ansvar fører til at pasienter ikke får den oppfølgingen de trenger. Riksrevisjonen har rettet kritikk mot samhandlingen mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Østfold Unge Høyre mener at pasientens behov må stå i sentrum for hvordan vi driver helsevesenet. Vi må sikre at helsepersonell får mer tid til å behandle pasienter, samtidig som vi legger til rette for større valgfrihet og bedre oppfølging. Det skal være enkelt å få hjelp, og pasienter skal kunne føle seg trygge på at de blir ivaretatt gjennom hele behandlingsforløpet.

Østfold Unge Høyre vil:

- At alle skal ha rett på fysisk fastlege.
- Avvikle ordningen der fastleger får tillegg for tjenester de utfører, som for eksempel tillegg for at legen ikke sykemelder.

- Innføre tydeligere ansvarfordeling mellom kommunene og helseforetakene slik at ingen faller mellom de forskjellige tjenestenivåene.
- Tillate at pasienter fritt kan velge mellom behandlingssteder som er godkjent av helsevesenet.
- Legge opp til at man kan bo hjemme i de tilfeller der man avslutter livsforlengende behandling.
- Lette trykket på spesialisthelsetjenesten slik at det er tid til å se pasienten og gi god oppfølging.
- Sikre at det er god koordinering og sammenheng for pasienter som er innom flere tjenester innenfor helsevesenet, samt god kommunikasjon mellom de som behandler pasienten.

Et samfunn som sier ja til liv

Hvert år står mennesker i Norge i kø for å få et nytt organ. For mange blir ventetiden for lang. Samtidig dør mennesker uten at deres organer blir brukt, ofte fordi deres vilje er ukjent. Dette er et politisk ansvar. Norge har et godt helsevesen, men vi kan bli langt bedre på å redde liv gjennom økt organdonasjon.

Til tross for høy tillit til helsevesenet og generelt positive holdninger til organdonasjon, er det fortsatt for få som aktivt registrerer sitt samtykke. Pårørende står ofte i en vanskelig situasjon der de må ta avgjørelser på vegne av avdøde uten å vite hva vedkommende ønsket. Dette fører til at mulige donasjoner ikke gjennomføres.

Samtidig varierer kompetanse og rutiner mellom sykehus, noe som kan påvirke hvor mange donasjoner som blir realisert. Et system med aktivt samtykke har vist seg å øke antall donasjoner i flere europeiske land. Samtidig ivaretar det individets frihet gjennom reservasjonsrett. Målet er ikke å presse noen, men å sikre at flere faktisk får muligheten til å gi liv videre, og at flere liv reddes.

Organdonasjon er en av de mest effektive og humane formene for livreddende behandling vi har. Unge Høyre mener at flere liv kan reddes med en mer offensiv politikk for organdonasjon. Ved å kombinere valgfrihet med tydeligere systemer og bedre informasjon, kan vi gjøre Norge til et foregangsland på området.

Det handler om noe så grunnleggende som retten til å leve.

Østfold Unge Høyre vil:

- Innføre et system med passivt samtykke for organdonasjon i Norge, der alle er donorer med mindre de har reservert seg.
- Sikre gode reservasjonsordninger som er enkle, tilgjengelige og godt kommunisert.
- Styrke informasjonen til befolkningen om organdonasjon, særlig rettet mot unge.
- Sørge for bedre opplæring og tydeligere rutiner for helsepersonell ved mulige donorsituasjoner.
- Øke kapasiteten og ressursene til transplantasjonsvirksomhet ved norske sykehus.
- Legge til rette for at flere registrerer sitt standpunkt, for eksempel gjennom digitale helsetjenester.

Når frivillighet ikke er nok

Behandling er noe av det viktigste et menneske har krav og rett på. Men dessverre er det ikke alle som får hjelp når de sliter med rus. Det er få døgnplasser, og tvangsbehandlingen har så høy terskel og strenge krav at om du ikke ønsker å gjennomføre behandlingen så er det ingen som kan holde deg tilbake.

En mann på 30-årene skal ikke trenge å måtte ta overdose flere ganger og prøve å ta sitt eget liv før han får hjelp. Men i dag sier kommunene at du må være 'motivert nok' for å motta hjelp. Men hvis vi ser på hva rusmidler faktisk gjør med hjernen din og kroppen din – er det ikke lenger en tanke å være motivert nok en uke etter du har tatt overdose.

Langvarig rusmiddelbruk kan gi alvorlige skader på hjernen. Når man blir avhengig, er det nesten umulig å stoppe. De heldige som faktisk mottar hjelp, får også muligheten til å gå fritt om de ønsker. Selv når de er så psykisk ødelagte. Det er tilfellet i mange menneskers liv. Det er vanskelig å bekjempe tankene du får i hodet når du er rusavhengig. Noen stikker av, noen klarer ikke å oppsøke eller godta hjelp fordi de forstår ikke konsekvensene av rusmisbruket. Det er tilfeller mange opplever, nettopp fordi rusen tar over sinnet.

Derfor mener vi at det skal innføres lavere terskel for tvangsbehandling innen rus og psykiatri, slik at helsevesen kan gi en god behandling for først og fremst ruste opp hjernen så mye som mulig selv etter skadene, og at pasienten får hjelp med å finne meningen med livet utenfor rus. Når en pasient ikke klarer å ta vare på seg selv mener vi det er viktig at det blir gjort inngrep.

Disse inngrepene er nødt til å bli gjort tidlig og effektivt. Det er alt for mange som dør av og sliter med rus, og derfor er det viktig at ikke bare terskelen for tvangsbehandling blir lavere, – og behandling generelt – men vurderingene må skje raskere. Pasienten skal ha rett på tett oppfølgning når de først mottar behandling, og skal gå igjennom en grundig vurdering om de er klare for å klare seg selvstendig.

Østfold Unge Høyre vil:

- Senke terskelen for tvangsbehandling i rus og psykiatri.
- Kutte ventetiden for utredning for rus og psykiatri.
- Implementere tettere oppfølgning av rus og psykiatripasienter før, under og etter behandling.
- Øke bemanningen innen rus- og psykiatriomsorg, slik at flere får et tilbud om hjelp.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Resolusjonskomiteen (basert på resolusjoner fra; Erik Nakstad og Philip Karlsen)

Slipp verdiskaperne fri – Fra råvarestat til skaperstat

Norge står overfor sin tids største omstillingsoppgave: Inntektene fra olje- og gassektoren vil over tid synke, og vi kan ikke bygge fremtidens velferdssamfunn på én enkelt næring. Norsk økonomi må gå fra å være en råvarestat til å bli en skaperstat med flere bein å stå på.

Gründere samt små og mellomstore bedrifter utgjør ryggraden i denne omstillingen. De skaper arbeidsplasser i hele landet, utvikler nye løsninger og driver innovasjonen vi trenger i det grønne og digitale skiftet. Likevel møter de bremseklosser i form av høye skatter, et byråkrati dimensjonert for storselskaper, et rigid arbeidsmarked og manglende kraft- og digital infrastruktur. Unge Høyre mener næringspolitikken må ha et overordnet mål: Å gjøre det enkelt, lønnsomt og attraktivt å skape verdier, ta risiko og bygge fremtidens næringsliv i Norge.

Skattereform for omstilling og kapital til ny vekst

For at Norge skal lykkes i overgangen fra oljeøkonomi til skaperstat, må det lønne seg å investere, skape og eie bedrifter i eget land. I dag rømmer norske eiere og gründere til utlandet fordi skattetrykket rammer risikovillig kapital hardt og stiller norske eiere dårligere enn utenlandske. Særlig nye oppstartsbedrifter rammes av mangel på tidligfasekapital og et skattesystem som hindrer dem i å skalere. Dagens opsjonsbeskatning og exit-skatt gjør det krevende å tiltrekke seg det talentet og den kapitalen som må til for å bygge nye eksportnæringer. Unge Høyre vil bygge et gründersystem i verdensklasse som sikrer at privat kapital blir værende i Norge for å finansiere morgendagens arbeidsplasser.

Østfold Unge Høyre vil:

- Fjerne formuesskatten
- Redusere selskapsskatten, med særskilte lettelser for selskaper som reinvesterer overskuddet i egen vekst.
- Gjøre det enklere for oppstartsbedrifter å tiltrekke seg talent ved å gi gunstigere opsjonsskatt.
- Unnta arbeidsinnvandrere og utenlandske gründere som har bodd i Norge i under fem år fra exit-skatten.
- Gi skattefordeler til bedrifter som utvikler og eier ny teknologi i Norge.
- Gi skattefordeler til private investorer som satser på nye oppstartsbedrifter.
- Utrede femårig skattefritak på selskapsskatt for nye teknologiselskaper under forutsetning av at alt overskudd reinvesteres i bedriften.
- Bygge et gründersystem i verdensklasse ved å satse på gode gründermiljøer og styrke koblingen mellom studenter, forskning og næringsliv.

Et enklere regelverk for morgendagens bedrifter

Skal nye næringer vokse frem etter oljen, kan vi ikke ha et byråkrati som kveler bedriftene før de rekker å bli store. Et voksende og komplekst regelverk rammer i dag de minste bedriftene hardest. Gründere må bruke dyrebar tid på rapportering og detaljerte krav som i praksis er utformet for storselskaper med egne juridiske avdelinger. I en skaperstat må regelverket være et verktøy for vekst, ikke en bremsekloss. Kravene må differensieres etter bedriftens størrelse slik at ressursene brukes på utvikling og nyskaping fremfor papirarbeid.

Østfold Unge Høyre vil:

- Jobbe for å redusere byråkratiet og forenkle rapporteringskravene for små bedrifter.
- Fjerne krav om verneombud for bedrifter med under 10 ansatte.
- Tilpasse arbeidsmiljøloven og forenkle HMS-kravene for små og mellomstore bedrifter.
- Forenkle ansettelsesprosessene for små og mellomstore bedrifter.
- Gjøre bærekraftsrapporteringen enklere og unnta de minste bedriftene fra kravene.

Dissens 3

Stryke punktet.

Dissensen er tatt ut av Trym Mathisen Guldvog

Et moderne arbeidsmarked for et nytt næringsliv

Arbeid er nøkkelen til frihet, men rigide regler gjør at bedrifter nøler med å ansette og at unge stenges ute. Et arbeidsmarked for skaperstaten må bygge på tillit, fleksibilitet og lave terskler – slik at bedrifter får tak i talentene de trenger, og unge får sin første arbeidserfaring.

Østfold Unge Høyre vil:

- Fjerne innleieforbudet.
- La ungdom under 18 år jobbe på søndager.
- La ungdom over 16 år jobbe frem til midnatt så lenge det ikke er skole dagen etter.
- Åpne for mer fleksible arbeidsformer og arbeidstidsordninger.
- Tiltrekke internasjonal kompetanse gjennom enklere visum- og godkjenningsordninger.

Et moderne arbeidstilsyn for et nytt arbeidsmarked

Unge arbeidstakere er spesielt sårbare for brudd på arbeidsmiljøloven. For å sikre unges rettigheter på arbeidsplassen må arbeidstilsynet ha verktøyer til å følge opp unge arbeidstakere spesielt. Da må

de ha mulighet til å følge opp arbeidstakeren uten å varsle arbeidsgiver først, for å sikre et reelt overblikk over arbeidsmiljøet.

Østfold Unge Høyre vil:

- Styrke arbeidstilsynets oppfølging av arbeidsmiljøloven.
- Ha hyppigere bruk av uanmeldt tilsyn i bransjer med mange unge arbeidstakere.
- Bruke medarbeiderundersøkelser administrert av arbeidstilsynet, tilpasset bransje og arbeidsplass.
- At arbeidstilsynet skal ha en tydelig strategi for hvordan de følger opp unge spesifikt.
- Gi arbeidstilsynet lov til å gjennomføre uanmeldt tilsyn uten plikt til å melde sin ankomst.
- Styrke informasjonsarbeidet om arbeidsmiljøloven og fremgangsmåte for varsling av kritikkverdige forhold.

Kraftutbygging – Det fysiske fundamentet for omstilling

Omstillingen fra råvarestat til skaperstat krever enorme mengder forutsigbar og rimelig kraft. Høye og ustabile strømpriser svekker i dag konkurransekraften til norsk industri og hemmer etableringen av ny grønn virksomhet. Mangel på utbygging, trege konsesjonsprosesser og kommunal vetorett har skapt en kraftkrise. Energipolitikk er sikkerhetspolitikk, og staten må ta kontrollen tilbake ved å sikre at nasjonale kraft- og sikkerhetsbehov prioriteres, samtidig som vertskommunene kompenseres.

Østfold Unge Høyre vil:

- Tilrettelegge for en kraftig økning i norsk kraftproduksjon gjennom raskere konsesjonsprosesser og tydeligere nasjonale prioriteringer.
- Fjerne kommunenes vetorett mot landbasert vindkraft.

Dissens 4

Stryke punktet.

Dissensen er tatt ut av Trym Mathisen Guldvog

- Gi vertskommuner sterkere økonomiske insentiver ved at hele grunnrenteskatten fra fornybar kraft tilfaller kommunen.
- Tilrettelegge for at bedrifter og privatpersoner kan inngå langsiktige fastprisavtaler på strøm.
- Være positive til utbygging av små modulære kjernekraftverk (SMR) i Norge som et supplement til fornybar kraft.
- Gi staten økt handlingsrom til å regulere eksportkapasiteten i ekstraordinære situasjoner for å sikre nasjonal forsyningssikkerhet.

Digital infrastruktur og datasentre – Det digitale fundamentet

I en moderne skaperstat er datakraft og digital infrastruktur like avgjørende som veier og havner. Den eksplosive veksten innen kunstig intelligens krever fysisk datalagring og tung dataprosessering. Norge har unike naturgitte fortrinn med fornybar energi, kjølig klima og et sterkt kraftnett. Ved å legge til rette for datasentre sikrer vi at morgendagens digitale verdiskaping, investeringer og teknologiarbeidsplasser havner i Norge fremfor i utlandet. Samtidig sikrer vi at sensitiv og kritisk digital infrastruktur behandles under norsk kontroll og norsk lov.

Østfold Unge Høyre vil:

- Legge til rette for etablering av datasentre gjennom gode og forutsigbare rammevilkår.
- Forenkle og effektivisere plan- og konsesjonsprosesser.
- Bygge ut nødvendig kraft og infrastruktur for å legge til rette for ny næringsvirksomhet og datasentre.
- Utnytte Norges fortrinn innen fornybar energi, klima og kompetanse til å tiltrekke seg datasenterinvesteringer.
- Styrke kapasiteten til å lagre og behandle sensitiv og kritisk digital infrastruktur på norsk jord.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Christiane Thøgersen Krogfoss

Er student i praksis for å lære, eller billig arbeidskraft?

Norge står i en bemanningskrise innen helse, skole, barnevern, politi og beredskap. Samtidig baserer vi deler av velferdsstaten på gratis arbeidskraft fra studenter i obligatorisk praksis.

Studenter i profesjonsutdanninger møter på jobb.

De går i turnus. De utfører arbeidsoppgaver. De tar ansvar for mennesker. Likevel mottar de ingen lønn.

Dette bryter med prinsippet om arbeidslinjen og svekker rekrutteringen til yrker vi er helt avhengige av. Enda mer alvorlig: I praksis brukes mange studenter som ekstra bemanning, og settes til oppgaver de ikke har formell kompetanse eller fullmakt til å utføre. Det går ut over både studentenes trygghet og brukernes sikkerhet. Målet må være en rettferdig, trygg og bærekraftig praksisordning som styrker rekruttering og kvalitet i samfunnskritiske yrker.

Østfold Unge Høyre mener at prinsippet må være klart: Arbeid skal lønnes, og arbeidstakere skal beskyttes.

Lovfestet rett til lønn i obligatorisk praksis

Obligatorisk praksis er ikke et frivillig tilbud, men et pålagt krav for å oppnå vitnemål og i mange tilfeller autorisasjon. Når staten stiller krav om at studenter skal utføre arbeid som en integrert del av utdanningen, må staten samtidig ta ansvar for å sikre rettferdig og forutsigbar kompensasjon.

Tall fra Norsk studentorganisasjon (NSO) viser at 68 prosent av norske fulltidsstudenter har betalt arbeid ved siden av studiene. Dette kommer i tillegg til en allerede krevende fulltidsutdanning, og for mange også omfattende praksisperioder. Uten økonomisk kompensasjon i praksisperioden forsterkes den økonomiske belastningen og risikoen for frafall øker.

Østfold Unge Høyre vil:

- Lovfeste rett til lønn for alle studier med obligatorisk praksis.
- Fastsette en nasjonal minstesats tilsvarende lærling lønn.
- Sikre at praksislønn ikke reduserer retten til studiestøtte.

Sett en stopper for systematisk utnyttelse av studenter

Praksis skal være veiledet opplæring. I realiteten brukes studenter ofte til å dekke bemanningsmangel.

Studenten står alene i situasjoner som krever autorisert personell. Studenten påtar seg ansvar de formelt ikke skal ha. Studenten blir en forutsetning for drift. Studenten får ikke være student. Dette er ikke forsvarlig.

Østfold Unge Høyre vil:

- Lovfeste nasjonale rammer for hvilke oppgaver praksisstudenter kan utføre.
- Forby at studenter brukes som erstatning for faste stillinger.
- Innføre varslingsrett og beskyttelse for studenter som melder fra om uforsvarlig praksis.
- Kreve dokumentert veiledningskapasitet før praksissteder kan ta imot studenter.

Bemanningskriser skal ikke løses ved å skyve ansvar over på studenter.

Rekruttering krever rettferdighet

Mange praksisintensive studier har lange, krevende perioder uten mulighet for deltidsjobb. Dette rammer særlig studenter uten økonomisk støtte hjemmefra og gjør viktige yrker mindre attraktive.

Skal vi løse bemanningskrisen i helse, skole og beredskap, må vi gjøre det mulig å velge disse utdanningene uten økonomisk risiko.

Lønnet praksis er ikke en utgift, det er en investering i rekruttering og kvalitet.

Østfold Unge Høyre tror på arbeidslinjen. Vi tror på ansvar. Vi tror på rettferdighet.

Da kan vi ikke akseptere at tusenvis av studenter hvert år pålegges å jobbe gratis, samtidig som de bærer reelt ansvar i samfunnskritiske tjenester.

Obligatorisk praksis er arbeid. Arbeid skal lønnes, og arbeidstakere skal beskyttes. Gratisarbeidet må ta slutt.

Til: Østfold Unge Høyres generalforsamling

Fra: Erik Ileby Nakstad

Fem sterke kommuner og et sterkere Østfold

Østfold trenger en kommunestruktur som er laget for fremtiden, ikke for fortiden. Kommunene får stadig flere og mer krevende oppgaver, samtidig som behovet for kompetanse øker og kampen om arbeidskraften blir hardere. Da kan ikke gamle kommunegrenser være et mål i seg selv. Målet må være kommuner som er store og sterke nok til å levere gode tjenester, bygge solide fagmiljøer og utvikle lokalsamfunnene våre.

Dagens kommunestruktur gjenspeiler heller ikke hvordan folk faktisk lever. Vi bor, jobber, handler og bruker fritidstilbud på tvers av kommunegrensene. Kommuner som deler arbeidsmarked, infrastruktur og tjenestetilbud bør også kunne planlegge boligbygging, næringsutvikling og samferdsel i fellesskap. Større kommuner vil kunne se regionene våre mer helhetlig og stå sterkere i konkurransen om kompetanse, investeringer og arbeidsplasser.

Samtidig bruker kommunene betydelige ressurser på administrasjon og samarbeid på tvers av kommunegrensene. Når stadig flere oppgaver må løses gjennom interkommunale samarbeid, blir ansvaret mindre tydelig og beslutningene fjernere fra de folkevalgte. Større kommuner kan samle kompetansen, redusere behovet for slike mellomløsninger og bygge sterkere fagmiljøer innen blant annet skole, helse, barnevern og planlegging.

Lokal identitet sitter ikke i kommunegrenser eller rådhus, men i menneskene, historien og lokalsamfunnene våre. Gårsdagens kommunegrenser står i veien for morgendagens muligheter. Østfold trenger kommuner med kraft til å levere bedre tjenester, tiltrekke seg arbeidsplasser og forme sin egen fremtid. Det er på tide å rive ned unødvendige grenser og bygge et sterkere Østfold. Derfor vil Østfold Unge Høyre samle fylket i fem sterke kommuner.

Østfold Unge Høyre vil at dagens kommunestruktur skal erstattes av fem større kommuner: 1) Fredrikstad og Hvaler til én kommune, 2) Sarpsborg og Rakkestad kommuner til én kommune, 3) Våler, Moss og Råde til én kommune, 4) Indre Østfold, Marker og Skiptvet til én kommune, og 5) Halden og Aremark til én kommune.